CASTELLS CATALANS

AGUILÓ

Nom del castell: Aguiló
Data de construcció: XI
Municipi: Santa Coloma de Queralt
Comarca: Conca de Barberà
Altitud: 805 m
Coordenades: E 1.419075 N 41.552977
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat damunt mateix del poble d'Aguiló

El castell d'Aguiló està situat al cim d'un turó al vessant del qual hi ha el poble d'Aguiló, poble del municipi de Santa Coloma de Queralt. Des del cim es gaudeix d'una bona panoràmica de l'Alta Segarra.

Història

La primera referència és de principis del segle XI moment en què el castell és en mans de la família Gurb – Cervelló, senyora de molts castells a la vall mitjana i alta del Gaià. L'any 1018, Hug de Cervelló, repartí les seves propietats entre els fills i cedí aquesta fortalesa a Alamany, continuador de la nissaga dels Cervelló que senyorejaren el castell fins al segle XIII. Sembla, però, que l'infeudà a Amat Elderic d'Orís qui, l'any 1041 el donà a Sicarda, filla dels vescomtes de Cabrera, esposa d'Alamany.

Hi ha un entramat complicat en els drets senyorials d'aquesta fortalesa. El domini estava repartit entre diversos senyors. L'any 1132, un Alaric de Timor, segurament feudatari, el donà al seu fill Ramon junt amb altres castells. És a dir, tenien drets sobre el castell, a més dels Cervelló i els Timor, també el llinatge dels Aguiló —segurament castlans del castell— el primer membre documentat dels quals apareix a mitjan segle XII.

El 1150 es té notícia de Guillem d'Aguiló en un document de cessió d'unes terres als templers. L'any 1170, Guerau Alamany V de Cervelló, senyor del castell, signà una concòrdia amb Guillem d'Aguiló arran de les guerres i baralles que hi havia hagut entre els Cervelló i els Aguiló. L'any 1193, Pere, fill de Guillem d'Aguiló llegà a Pere de Timor la castlania de la fortalesa.

Al començament segle XIII es faria ben palès el domini dels Aguiló sobre el castell. Guillem d'Aguiló el llegà al seu fill Guillem, cedint a la filla Guilleuma 500 morabatins per la part proporcional de l'herència que l'hi pertocava. L'any 1229, Guerau Alamany V de Cervelló abans de partir cap a la conquesta de Mallorca, feu testament i deixà a la seva filla Felipa i, en cas que no tingués descendència, a Ramon Alamany de Cervelló. Al llarg del segle XIII els Aguiló apareixen documentats en diverses donacions que fan al monestir de Santes Creus. El llinatge entrarà en procés d'extinció al final del segle XIII.

El castell està situat damunt del poble d'Aguiló.

Segle XIV. Segons el fogatjament de 1365 - 1370 el castell d'Aguiló era propietat de Dalmau de Queralt, senyor de Santa Coloma de Queralt, descendent de la familia Timor.

Arquitectura

Pel que es conserva es creu que era de planta rectangular. L'element més important era la torre de l'angle sud-oest. Es veu sencera, consolidada, la façana sud amb una torre i una bestorre i bona part de la façana est. La torre del sud-oest té un diàmetre interior de 130 cm, i el gruix del mur de 140 cm. L'alçada és d'uns 6 m. A l'oest de la torre hi ha una porta de 280 cm d'amplada, acabada amb un arc, que semblaria de ferradura, iniciat a 150 cm de terra. La porta fou segellada amb un mur de pedra. Després trobem una bestorre de flanqueig semicircular d'uns 6 m d'alçada. Aquest mur meridional acaba 3 m després de la torre amb una estranya forma arrodonida. La paret est té 21,6 m de longitud i 170 cm de gruix. La façana nord i oest i tot l'interior de l'edifici foren enderrocats.

Pel que fa a l'aparell constructiu als murs s'alternen les pedres planes (10 cm d'alt x 25 cm de llarg) amb les pedres verticals (20 cm x 10 cm)i algunes pedres més grosses (25 cm x 30 cm). Els carreus arrenglerats són units amb morter de calç.

Cal suposar que el castell fou construït al segle XI tot i que trenca amb les característiques de les fortificacions d'aquest període.

Extret del web:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_d%27Aguil%C3%B3_(Sta._Coloma_de_Queralt)

Jordi Gironès
Novembre de 2013